

NR. 4 · SEPTEMBER 2022

Lev

M A G A S I N E T

PORTRÆT

**GLAD ER
ANDERLEDES**

SIDE 6

TEMA

**EN SKOLE TIL
HVER ELEV**

SIDE 14

FRIVILLIGE

**TEAM LEJRHJÆLP
BLANDT 32.000
SPEJDERE**

SIDE 28

Lev

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

Nu kommer undskyldningen

Af Anni Sørensen,
Levs landsformand

Systematiske svigt og overgreb. Det var vilkårene for tusindvis af børn, unge og voksne med udviklingshandicap under Sær- og Åndssvageforsorgen gennem det meste af det tyvende århundrede. Vilkår som gav store og livslange ar på sjælen for mange af de anbragte. Det er den entydige konklusion i den udredning, som regeringen bestilte hos Svendborg Forsorgsmuseum kort efter sin tiltræden – og som blev offentliggjort i dette forår.

Efter nogen betænkningstid har socialminister Astrid Krag nu tilkendegivet, at den danske stat vil give en officiel undskyldning til de mange tusinde, der er blevet misrøgtet i anstalterne. Det tog sin tid at komme til denne indlysende konklusion, men jeg glæder mig over, at det nu er afklaret, og ser frem til en markering, hvor statsministeren officielt tager ansvaret på sig. Det har de mange mennesker, som overgrebene gik ud over, brug for – og krav på. Og det har vi som samfund brug for.

I mine øjne skal man altid være varsom med en-til-en-sammenligninger mellem fortidens overgreb og svigt i Åndssvageforsorgen og vilkårene for mennesker med udviklingshandicap i dagens Danmark. Forholdene er naturligvis forbedret markant siden dengang – og med meget unuancerede sammenligninger risikerer man at bagatellisere de svigt og overgreb, som datidens anbragte blev udsat for. Det fortjener de ikke.

Omvendt er en officiel statslig undskyldning naturligvis aldrig løsrevet fra den samtid, hvor den gives.

I nogle årtier efter udlægningen af forsorgen fra staten til amterne i 1980 skete der markante forbedringer af de helt fundamentale levevilkår for mennesker med udviklingshandicap. Udgangspunktet var meget ringe – nemlig de rædselsfulde og uværdige forhold, som udredningen dokumenterer. Men fremskridtene var

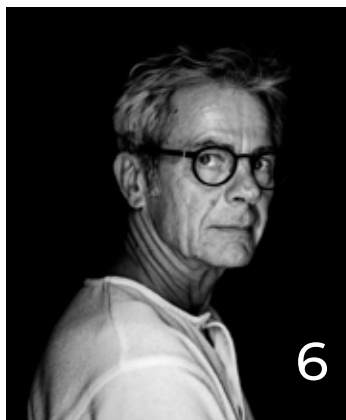
uomtvistelige og vigtige – og udstak værdier og principper for retningen i fortsatte forbedringer.

Det seneste årti er denne gradvise forbedring af vilkårene imidlertid gået i stå – og i alt for mange tilfælde ligefrem gået tilbage. Ikke for alle – men for alt for mange. Senest viste Levs rundspørge (februar i år), at et stort flertal af de pårørende til botilbudsbeboere med udviklingshandicap oplevede, at mistrivsel og utryghed blandt beboerne var stigende. Flere vikarer, færre uddannede socialpædagoger – og i det hele taget stadig dårligere muligheder for at få den nødvendige hjælp i hverdagen.

Disse bekymrende resultater står desværre ikke alene. Den ene gang efter den anden viser meldinger fra vores lokale kredse samt historier i pressen, at svigt – og ligefrem overgreb og vold – desværre ikke kun er noget, som hører det mørke kapitel i Åndssvageforsorgen til. Det sker også i dag – ikke som en systematisk del af 'omsorgssystemet', men som gentagende svigt.

Så naturligvis kan vores samtid ikke ignoreres, når den danske stat giver en officiel undskyldning til de tidligere anbragte i forsorgen. Undskyldningen må derfor også være markeringen af vores samfundsmæssige forpligtelse til at tage konkrete og ambitiøse initiativer, der kan vende tilbagegangen. Vi har i den grad brug for en reform, der investerer mere i sårbare menneskers indlysende krav på et liv med udviklingsmuligheder og trivsel.

”Naturligvis kan vores samtid ikke ignoreres, når den danske stat giver en officiel undskyldning til de tidligere anbragte i forsorgen.”

SPØRGSMÅL OG SVAR

32

Livet med udviklingshandicap

2 Leder

Nu kommer undskyldningen

4 Kort nyt

6 Portræt

En skæv forretning - På besøg hos Mikkel og TV-Glad

12 Tema

Folkeskolen er for alle

14 En skole til hver elev

19 Ekspert - Om vellykket inklusion og forældrenes rolle

20 Friskole tager socialt ansvar med specialklasse

22 5 gode forældreråd

24 Ildsjæl

Vi skal turde tale om grænser, intimitet og seksualitet

28 Frivillige

Team Lejrhjælper blandt 32.000 spejdere

39 Klumme

Jeg beundrer min søster

44 Bagsiden

Mød et Lev-medlem

Viden og rådgivning

30 Politik

Forbedringer på vej til STU'erne

32 Spørgsmål og svar fra Levs rådgivning

Lev indefra

34 Rundt i landet

36 Det får du ud af dit medlemskab af Lev

38 Levs webinarer i efteråret 2022

FOREBYG seksuelle overgreb

Børn og unge med handicap er i større risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb end deres jævnaldrende uden handicap. På den nye hjemmeside, forebygseksuelleovergreb.dk, kan du finde viden om og inspiration til arbejdet med seksualitet, krop og grænsesætning blandt børn og unge med handicap.

Hjemmesiden er udviklet af Socialt Udviklingscenter SUS i samarbejde med Socialstyrelsen og en række handicaporganisationer herunder Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF).

En del af hjemmesiden er direkte målrettet børn og unge med handicap. Her kan du læse om sund seksualitet, og hvordan du kan sige til og fra og forstå andres kropssprog.

Det nye site er især tænkt til fagpersoner og pårørende, der er i kontakt med børn og unge med handicap, og som kan støtte barnet eller den unge i at bruge hjemmesiden.

Mig og øhavet i bakkerne
Af Lars Holmgaard Jørgensen
Forlaget Hovedland

Måtte ikke have med dem at gøre Så det havde han

*Lars Holmgaard Jørgensen har skrevet mange bøger for børn og unge, og en håndfuld romaner. Denne nye roman, *Mig og øhavet i bakkerne*, er en autofiktion. Drengen Carit er forfatterens alter ego.*

Forfatterens forældre arbejdede på Statens Åndssvageforsorg i Hammer Bakker. Her boede "besværlige mænd, kvinder og børn, som var sendt i eksil i øhavet i bakkerne, og som for de flestes vedkommende aldrig kom til at se deres forældre eller søskende igen". Til et liv på sovesale, "hvor privatliv var et lille sengemøbel uden nøgle til skuffen".

Her vokser Carit op. I det lille mini-hus, som hans far har bygget. Plastikhuset kalder de det, for glas var for dyrt. Carits far siger, at de åndssvage har mærkelige kompetencer, og at det måske smitter. Han må ikke have noget med dem at gøre. Så det har han. Meget. Og Carit får venner - som det mest går ilde for.

På nettet...

Sammen med Socialpædagogerne har Lev lavet en lille pjece med gode råd til dig, der skal - eller allerede er - i gang med for eksempel Facebook, køb på nettet, datingsider, E-bank, kreditkort, MitID osv.

I pjecen kan du finde gode råd til, hvordan du bruger forskellige løsninger og bud på, hvornår det kan være en god ide at spørge om lidt hjælp fra en, du stoler på.

Hvert emne i pjecen har også et afsnit, der henvender sig til støttepersoner - også til dig, der selv er lidt usikker på, hvad du må og ikke må, når du hjælper.

Læs pjecen på lev.dk.

Unnormale mennesker

Af Sonja Furu

Udgivet af Strandberg Publishing A/S

Unnormale mennesker

Hvad stiller vi op som samfund, når mennesker falder uden for normalen, enten fordi de har en psykisk eller fysisk afvigelse? Det er omdrejningspunktet for bogen "Unnormale mennesker" af Sonja Furu.

Forfatteren skriver, at hun ønsker at undersøge samfundets normalitet. Det gør hun blandt andet ved at bo på Egmont Højskolen, hvor halvdelen af eleverne har et handicap. Hun taler også med eksperter og filosoffer om, hvordan man historisk har betragtet normalitet og afvigelse. Og så interviewer hun en række mennesker, der er vidt forskellige, men har det tilfælles, at de har et handicap.

Sonja Furu er journalist og forfatter og har selv en søster med handicap.

PORTRÆT

Glad er anderledes

**- En handicappolitisk
aktør der tjener penge**

AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: SIMON LÆSSØE

Mikkel Holmbäck var med til at starte TV-Glad i 1999. Dengang kaldte man det *verdens første tv-station for udviklingshæmmede*. I dag laver man stadig tv. Men man laver også mad til caféer, har en STU og meget mere. I alt arbejder der 330 mennesker i Glad. Cirka halvdelen har et handicap.

TV-Glad er kendt landet over. Selv om man måske ikke har set eller hørt deres programmer, er brandet slået igennem. Det er noget med, at alle kan noget, hvis de får chancen, en uforfærdet trang til nye eventyr, men også rendyrket business. Mikkel Holmbäck var en af grundlæggerne for 23 år siden, og som boss sidder han stadig og trækker i trådene. Hvordan holder man sammen på en så skæv organisation – og hvad driver egentlig ham Mikkel?

Pudset skaller af, vinduerne trænger til en klat maling, og opgangen er trådt ned som et par gamle sko. Vi befinder os i et af Københavns mindre fashionable kvarterer. Mellem et bilværksted og andre småvirksomheder.

I receptionen bliver man mødt af store smil. Det er ikke for ingenting, at vi er trådt indenfor hos Glad Fonden. Glad er en af Danmarks største socialøkonomiske virksomheder med en omsætning på over 80 millioner kroner i 2021 og omkring 330 ansatte, hvoraf cirka halvdelen har forskellige former for handicap.

Mikkel Holmbäck, direktøren for det hele, bliver tilkaldt og træder kort efter afslappet ind ad døren. Den 65-årige administrerende direktør var selv en af grundlæggerne i 1999 af det, der i første omgang hed TV-Glad, og som ofte bliver omtalt som verdens første tv-station for mennesker med udviklingshandicap.

Han starter med at tage os på en lille rundtur i hovedkvarteret.

Motivet på væggen ved siden af Mikkol Holmbäck er lavet af en af Glad Designs grafikere, Lasse Rasmussen - og har været trykt på en Mads Nørgaard t-shirt.

”**“Jeg har aldrig forstået, hvorfor vi kritiseres for at være for de bedst fungerende.”**

Opgør med 'nuttede dyrebørn'

Det første vi møder er en åben blå dør. 'Animation' står der på et skilt. Martin sidder med tavler fyldt med små tegninger. Det er et storyboard til en lille animationsfilm, han er ved at lave. Bag ved Martin sidder Maja. Hun er ved at animere nogle jokes, der skal på fondens hjemmeside og sociale medier.

”Da Henrik (Marentius, red.) og jeg startede TV-Glad i sin tid, handlede det om ytringsfrihed, om at kunne tale med eget næb. Give de her mennesker en mulighed for at være til stede i mediebilledet på egne betingelser. For dengang blev mennesker med handicap portrætteret som enten nuttede dyrebørn eller nogle, det er synd for.”

Mikkol Holmbäck fortæller, at han og Henrik Marentius kendte hinanden fra RUC. I 80'erne arbejdede de sammen på Vesterbro Video-værksted, hvor man kunne få hjælp til videoproduktion. Her åbnede de på et tidspunkt dørene for mennesker med udviklingshandicap. Mikkol havde intet kendskab til mennesker med den baggrund, men det havde Henrik, der har en søster med udviklingshandicap.

Institution fra morgen til aften

Vi forlader animatorerne. Inde i et lille studie tager Mark Sonne imod: ”Jeg har været her siden 2005. Vi sidder og mikser en podcast om blinde iværksættere.” Mark er selv blind og har cerebral parese. ”Der er ikke tid til, at man vil have os på en almindelig arbejdsplads. Derfor er TV-Glad helt fantastisk, for de tager sig tid til os.”

”I de nordiske lande har man støvsuget arbejdsmarkedet for mennesker med kognitive handicap. De er på institution 24/7 eller tilkendt førtidspension og så tilbudt beskyttet værksted. Vores afsæt var jo netop en erkendelse af, at den meget gennemgribende institutionalisering har en ekskluderende bagside.”

Et brud med den tankegang er altså baggrunden for den koncernlignende organisation, der i dag er Glad Fonden.

”Vi har været i stand til at gribe det, der viser sig at være bæredygtigt og meningsgivende for målgruppen. Teater og design har vi, fordi nogen bankede på døren – kunne vi lave noget sammen? Vores svar var: I er velkomne til at være en del af Glad Fonden. Når I har oparbejdet en forretning, der kan betale jeres løn, får I løn. Huset og faciliteterne er jeres.”

Glad er også en forretning

Vi går en etage op. ”Hej boys,” siger Mikkel Holmbäck til de fire gutter, der i dag udgør gamer-redaktionen. Gaming-siden er kun et halvt år gammel. ”Gaming er et vigtigt område, for her kan alle være lige. Man ved ikke, hvem der sidder bag skærmen,” siger Andreas Nederland, gruppeansvarlig for redaktionen.

Glad bliver indimellem kritiseret for ’kun’ at være en arbejdsplads for de bedst

fungerende mennesker med udviklingshandicap – hvad med dem som har mere omfattende handicap?

Vi spørger Mikkel Holmbäck, hvad han siger til den kritik: ”Jeg har aldrig forstået, hvorfor vi kritiseres for at være for de bedst fungerende. Jeg ved ikke, hvad grunden er til, at når vi snakker handicap i Danmark, så taler vi om det som en homogen gruppe, der skal omfatte alle. Og jeg er heller ikke enig i præmissen for spørgsmålet. Man skal i hvert fald sætte det i forhold til konteksten. Vi er en forretning, vi tjener alle vores penge selv, så der er nødt til at være en balance mellem opgaver og kompetencer.”

En virksomhed med holdninger

Et stort sort/hvidt billede med et abstrakt mønster tager imod os, da vi kommer hen til Glad Design. Billedet er lavet af Lasse Rasmussen

Ø.tv. Lasse Rasmussen er en af Glad Designs dygtige grafikere.

Ø.th. Gamingredaktionen under det ugentlige redaktionsmøde.

N.tv Hos Glad Design laver man design til en række store firmaer af alt fra sengetøj til bæreposer.

N.th Eliny Sivarajah og Kristine Roving tager imod i Glads reception.

”Vi har jo vist, at mennesker med kognitive handicap kan en masse ting og er en ressource.”

Mikkel Holmbäck sammen med Amir Becirovic, der er en af veteranerne på TV-Glad. Han har interviewet ministre, politikere, musikere mm.

og har været trykt på t-shirts hos Mads Nørgaard. Glad Design har samarbejde med mange forskellige virksomheder, blandt andet Uniqlo, og vandt i 2021 Danish Design Award i kategorien Employment Growth.

Mikkel Holmbäck er helt bevidst om, at Glad er en handicappolitisk aktør – men ud fra nogle andre forudsætninger end de etablerede organisationer på området: ”Jeg tror, at vi påvirker rigtig mange ved eksemplets magt. Vi har jo vist, at mennesker med kognitive handicap kan en masse ting og er en ressource.”

Glad-bossen nævner uddannelse som et område, hvor Glad har haft stor gennemslagskraft. Glad var således før STU med en ungdomsuddannelse, og man har senest arbejdet med et forsøg med en to-årig erhvervsrettet uddannelse og Flexuddannelsen, som man nu kæmper for at få lovfæstet. En anden ambition lige nu handler om fremtidens bolig, hvor Glad er partner i et projekt, der også omfatter arkitektfirmaet Dorte Mandrup, KAB og andre. Det går ud på at bygge et varieret boligområde, hvor der også er boliger til målgruppen og indtænkt grøn service og ejendomsvedligeholdelse mv. fra starten af. Naturligvis leveret af Glad.

Ingen kaosangst

Oppe under taget holder Glad Teater til. Selv om det er sommerferie, har man susende travlt. Teatrets nyeste forestilling, Stormen,

gæsteoptræder man med på festivaler rundt om i Europa denne sommer. I Polen er man det eneste Inclusive Company, der deltager i en stor Shakespeare Festival.

”At lave noget sammen med nogle mennesker, finde ud af hvad der virker, er enormt inspirerende for mig, det tænder jeg sgu på. Jeg er ikke så bekymret for kaos, lider ikke af kaosangst, eller at det hele skal planlægges. Jeg kan godt lide at arbejde i et åbent rum,” siger Mikkel Holmbäck, der synes, at ”han har fået sig et sindssygt meningsgivende arbejdsliv”.

På vej til frokost stikker vi hovedet ind i køkkenet. ”Glad Mad og Service er et stort forretningsområde for os. Vi driver cafeer og kantiner,” fortæller Mikkel Holmbäck. På vores rundtur har vi dog slet ikke set alt, for ud over flere afdelinger rundt om i landet driver Glad også en zoologisk have i Jylland, en STU og har en afdeling, der tilbyder grønt vedligehold og rengøring.

”Det er en kunst for os, at vi ikke er sårbare, selv om en kommune trækker sig. Vi har en vifte af forretningsområder, så vi kan tabe lidt på det ene, bare det går godt med noget andet.”

Om Mikkel Holmbäck

Han er uddannet cand.mag. i pædagogik og samfunds-fag – og medstifter af TV-Glad i 1999.

Mikkel er gift med Lotte, bor på Frederiksberg og har to børn på 32 og 29 år samt to børnebørn.

Fritiden bruger han og hustruen blandt andet i et husmandssted på Vestsjælland, hvor de sammen med naboerne har får. Sammen med en gammel studiekammerat har han desuden en lille båd, hvorfra de sætter garn og fisker.

Om Glad

Grundlagt i 1999 af Mikkel Holmbäck og Henrik Marentius.

Det startede som tv-stationen TV-Glad, men omfatter nu både et teater, mad (kantine- og café-drift), design, erhverv, medier, en zoologisk have, STU og Flexuddannelse samt service (for eksempel rengøring og udendørs vedligehold).

Glads medier distribueres digitalt. De enkelte historiers rækkevidde varierer meget. Men eksempelvis har programmet om mormor-mad i serien ”Elisa laver mad” indtil videre nået 50.000 personer og haft op mod 100 kommentarer. Videoen ”På kyssebænken med Oliver og Maggie” har nået godt 220.000 personer, er vist 129.000 gange og har fået 376 kommentarer.

Glad Fonden samarbejder blandt andet med virksomheder som NREP, Dorte Mandrups Tegnesteue, Uniqlo, Hobbii og Red Barnet.

Glad Fonden er en erhvervsdrivende fond og havde i 2021 en omsætning på lidt over 80 millioner kroner og har omkring 330 ansatte fordelt på seks afdelinger.

20 år med højskole

Studietur

Jubilæumsfest

Musik-turné

På Djurslands Folkehøjskole sker der noget helt særligt!

Det er nemlig den 21. maj du kan være med til at fejre højskolens 20-års fødselsdag! Det sker med en kæmpe jubilæumsfest hvor du kan høre fed musik og feste med nuværende og tidligere elever og ansatte! - Tilmeld dig på djfh.dk/tilmeld20

Danse- og teateruddannelse

Når vi starter igen efter sommerferien, har vi en stor nyhed: En Dans- og Teateruddannelse du kan tage som en del af dit højskoleophold!

I et helt år arbejder du målrettet på at udvikle dine evner på scenen! Du kan selvfølgelig kombinere den med de almindelige linjer på højskolen: Idræt & Friluft, Kunst, Musik

Det er også i efteråret du kan tage med højskolen på studietur til Kreta - en uge med sol, varme og spændende kultur og historie!

Skal du med?

Start dit 12, 17 eller 41 ugers ophold den 14. august – skynd dig hvis du vil være sikker på en plads!

**Læs mere på
www.djfh.dk**

Djurslands Folkehøjskole

TEMA

Folke- skolen er for alle

AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: SIMON LÆSSØE

Der var ifølge Børne- og Undervisningsministeriet 124 kommunale specialskoler for børn i 2021. De arbejder efter præcist samme lovgivning som de godt 1.000 almindelige folkeskoler, nemlig Folkeskoleloven.

Folkeskoleloven sigter på at udvikle alle børn – uanset hvem man er, og hvilke forudsætninger man møder verden med.

I Folkeskolelovens §1 står der, at "folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder". Og det gælder alle børn – uanset medfødte evner eller personlige udfordringer. Videre står der: "Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre".

På de følgende sider får du et blik ind i, hvordan man på to skoler – den ene en klassisk specialskole, den anden en lille friskole med en specialklasse – arbejder efter de mål i forhold til børn med udviklingshandicap

Og vejen til målene er noget anderledes end på en ordinær folkeskole. Først og fremmest handler det om at lave en skole rundt om hvert enkelt barn. For børnene her passer ikke nødvendigvis ind i de kasser, som det ordinære pensum, klassestruktur mv. sætter som ramme. På specialskolen er matematik i 2. klasse ikke bare matematik – det er matematik tilpasset Lucas, tilpasset Emilie, tilpasset Sigurd osv.

En anden stor forskel fra det almene til det specielle er forældrenes rolle. For kontakten mellem skole og hjem fylder rigtig meget – blandt andet fordi børnene ofte har nogle særlige udfordringer, hvor det er vigtigt med opbakning og samspil med mor og far.

"Det er vigtigt at kunne fortælle sin mor og far, at man har det skidt. Men Jonas skal lære at kunne udtrykke det. Hele den her kommunikationsting er noget, hans forældre har været med på."

Maria Rasmussen, lærer

En skole til hver elev

- og inklusion til fællesskabet

AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: SIMON LÆSSØE

Undervisning på specialskolen Øresundsskolen handler i høj grad om at skabe en målrettet skolegang omkring hvert enkelt barn. Undervisningsmateriale og tilgang skal tilpasses eleverne individuelt. Alligevel er det sociale vigtigt, så børnene lærer at omgås andre og være tolerante

Pling! "Ahhh!"

Jonas kommer med et begejstret råb samtidig med, at Ipad'en siger pling. Ni-årige Jonas har et meget begrænset verbalt sprog, men man er ikke i tvivl, når han kommer med sine jubel-råb: Så har han placeret et tal på den rigtige plads på tallinjen nederst på Ipad'en.

Jonas går på specialskolen Øresundsskolen, der ligger på Østerbro i København. Han har kommunikationstræning den mandag, hvor Lev Magasinet følger en af hans timer. Timen er egentlig fyldt ud med matematik- og dansk-øvelser, men den handler først og fremmest om, at Jonas skal blive fortrolig med at bruge kommunikationshjælpe midlet PODD.

Jonas viser i PODD-bogen, hvad han vil lave i dansk. På Ipad'en skal han bagefter høre forskellige bogstavers lyde og så selv prøve at sige dem.

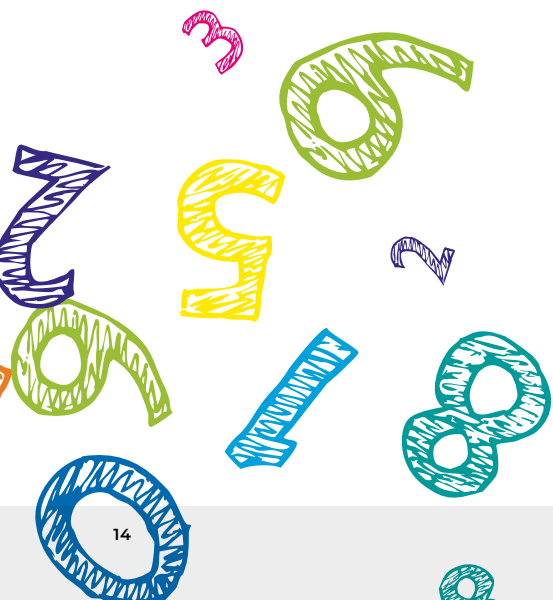
"PODD-bogen er hans personlige bog og følger ham 24/7 – også derhjemme og når han er sammen med sine bedsteforældre. Målet er, at han får den over på en Ipad, når han er klar til det, men det er nødvendigt at starte med den analoge form," siger lærer Maria Rasmussen.

Jonas har blandt andet epilepsi, og det betyder da også, at han i dag er mødt lidt senere, fordi medicinen kan gøre ham utilpas. Maria fortæller, at det netop illustrerer Jonas' behov for at kunne kommunikere:

"Det er vigtigt at kunne fortælle sin mor og far, at man har det skidt. Men Jonas skal lære at kunne udtrykke det. Hele den her kommunikationsproces er noget, hans forældre har været med på. Og det er jo et ønskescenarie, at noget, vi sætter i værk, bliver ført videre derhjemme."

Vandmelon eller is?

Undervisning på en specialskole som Øresundsskolen er en uhyre kompleks størrelse. Vi har også fået lov at følge en udskolingsklasse, hvor der er dansk på programmet. Klassen er også i dag delt op i flere mindre hold. I det ene lokale møder vi fire elever i en udskolingsklasse, der sidder i en stor hjørnesofa. De øver blandt andet bogstavernes navne, lyde, former og tegn. Eleverne trækker en genstand op af en kasse, eksempelvis en lille dinosaur, og så skal de sige, hvad det første bogstav i genstandens navn er. Der bliver sagt "d", og en af eleverne lægger dinosaur på den rigtige plads på et stort alfabetbæppe.

Øresundsskolen er en
specialskole. Her går
113 børn med særlige
behov. Børnene er meget
forskellige. Det betyder,
at der skal laves særligt
undervisningsmateriale
til hver enkelt. Men
det er også vigtigt, at
eleverne lærer at være
sammen med andre.

Konrad og Emma i gang med at lave deres personlige lejrskolebog. Undervisningen i udskolingsklassen er opdelt i flere hold, som blandt andet afspejler elevernes faglige niveau.

I lokalet ved siden af sidder Konrad og Emma. De har også dansk, men de kender godt bogstavernes lyde og kan klare et højere fagligt niveau i dansk. I dag skal de sætte billeder i deres personlige lejrskolebog på Ipad'en. Ugen før var de nemlig på lejr tur, hvor de blandt andet besøgte Geomuseum Faxe. De to 13-årige arbejder koncentreret med billederne, og da Konrad er færdig, skynder han sig ud af lokalet. Emma arbejder videre, mens hun fortæller om at gå i skole:

"Jeg kan godt lide dansk og natur- og teknologi." Emma er også med i elevrådet: "Her snakker vi om valg, MGP, Lucia-optog." I forbindelse med afstemningen om forsvarsforbeholdet i juni holdt elevrådet også et valg. Det var med stemmesedler til alle, stemmebokse og valgtilforordnede som ved rigtige valg. Emma var selv valgtilforordnet. Denne gang handlede valget om noget, som alle kunne forholde sig til:

"Man kunne vælge mellem is og vandmelon – is vandt," fortæller Emma, der

drømmer om at blive frisør, mavedanser eller modedesigner.

I virkeligheden er der jo tale om samfundsfag i børnehøjde. Denne gang var der kun to ting at stemme om, nogle gange er der tre. "Vi har altid valg, når der er valg ude i samfundet. Elevrådet arrangerer det. Der var is til alle – også selv om man havde stemt på vandmelon. Sådan er det jo i et demokrati," siger lærer Denise Linnemann.

Batman i undervisningen

Øresundsskolen har 113 elever. Skolen blev etableret i år 2000 i de bygninger, der engang rummede Øresundshospitalet. De smukke gamle bygninger har levet et omskifteligt liv, efter hospitalet blev lukket i 1982. Alle minder om hospitalet er væk, men mange af lokalerne med højt til loftet og linoleum på gangene er ikke ændret væsentligt.

Efter den lille rundtur på skolen er man ikke i tvivl om, hvad der er helt centralt for undervisningen på Øresundsskolen:

”Det særlige er, at der jo ikke rigtig findes noget undervisningsmateriale, vi skal ud og lave tingene fra bunden.”

Denise Linnemann, lærer

”Det individuelle fylder langt mere end i en gængs folkeskole. Det er der al planlægning udspringer fra,” siger Maria Rasmussen.

”Det særlige er, at der jo ikke rigtig findes noget undervisningsmateriale, vi skal ud og lave tingene fra bunden. Vi lærere låner materiale fra hinanden, men det skal altid tilpasses. Måske er det en elev med særinteresser, som du kun kan få til at lave noget, hvis du bruger Batman-figurer,” siger Denise Linnemann.

Overordnet er undervisningen på Øresundsskolen inspireret af TEACCH-metoden. Det handler blandt andet om overskuelighed, forudsigelighed og visualisering. Det skal skabe et stillads rundt om eleverne, forklarer Denise Linnemann. Stilladset fylder meget i indskolingen, men målet er, når det er muligt, at pille det fra hinanden lidt efter lidt, efterhånden som eleven bliver ældre, for der er ikke nødvendigvis de samme ressourcer til et stillads senere i livet.

En skoledag kan typisk starte med, at der står ”arbejdsbord” på skemaet. Det er elevens eget sted, hvor hun kan sidde og arbejde selvstændigt med at repetere noget, hun kan have trænet i matematik. ”Meget er rytme – vi kører arbejdsbord, morgensamling, moduler, pusterum,” siger lærer Henrik Grundsted.

”Vi har ingen dobbeltlektioner, som man har i folkeskolen. På en formiddag har vi to gange en halv time, hvor der er mere intensive faglige moduler. Men så har vi noget andet, som måske også kan være fagligt – vi har morgensamling, hvor vi taler om, hvad er det for en dag i dag, hvordan er vejret, hvor bor jeg, hvad er mit fulde navn,” uddyber Henrik Grundsted.

Som specialskole er Øresundsskolen fritaget for Nationale Test af eleverne. Men der bliver lavet tilpassede test i flere fag. Målene for den enkelte elev er beskrevet i elevplaner. Typisk er der tale om mål for tre-fire måneder ad gangen.

”Vi har meget brede elevplaner, for vi prøver at beskrive barnet så fyldestgørende som muligt,” siger konstitueret skoleleder Ditte Kulmann Strunge.

Emma går i udskolingen. Hun er også med i elevrådet og deltager her i planlægning af eksempelvis lokale valg og Lucia-optog.

Undervisningsmateriale skal ofte tilpasses den enkelte elev. Lærer Henrik Grundsted forklarer, hvordan det kan foregå.

Maria Rasmussen øver kommunikation med Jonas.

Ipad bruges ofte i undervisningen. Her ses Konrad med sin.

Det, der gennemsyrrer en elevplan, er kommunikation. ”Det, du lærer i dansk og historie, har ingen værdi, hvis du ikke kan kommunikere omkring det. Når non-verbale elever kan give feedback til læreren eller andre elever via eksempelvis hjælpemidler, så udvides deres læringsproces naturligt,” fortæller Maria Rasmussen.

Børnene skal lære tolerance

At skabe et fællesskab er også en vigtig opgave for lærerne på skolen. Som Denise Linnemann formulerer det, har mange af børnene slet ikke blik for, at man er fælles om noget – ud over måske med sine allernærmeste – når man starter. ”Men det er virkelig vigtigt, at de får øjnene op for hinanden og bliver tolerante.” Det bruger man blandt andet også morgensang og morgenmøder til.

Ditte Kulmann Strunge er ikke i tvivl om, at man som lærer på skolen får et tættere forhold til børnene end på en almindelig folkeskole:

”Det, man kender til familierne herude, er noget specielt. Det er nogle helt andre skole-/hjem samtaler, som måske varer i en time. Og det er meget mere intenst.”

Det sker også, at lærere deltager i tidligere elevers fødselsdage og konfirmation.

”Du har en anden relation i hele skole-/hjem samarbejdet, for det er jo børn, som er sårbare, og det kan forældrene også være i perioder,” siger Maria Rasmussen.

”Forældrene er jo stadigvæk i en sorgproces. De har fået et andet barn, end de troede, og nogle er måske blevet udredt sent. Så nogle gange er det også en erkendelsesproces, som varer langt ind i barnets skoletid. ”Men når forældrene ser, at deres barn er i trivsel, falder der lidt mere ro på, for så oplever de, at familien reelt fungerer,” forklarer Denise Linnemann.

Når eleverne kommer i udskolingen, handler det også om at se fremad til en tid efter Øresundsskolen. Det handler både om seksualundervisning, viden om fritidsmuligheder, hvordan man gerne vil bo. Der kan også være besøg på botilbud.

”Og så bruger vi enormt meget tid på at lave overlevering til det kommende STU-tilbud, hvor eleverne først skal tage 10. klasse. I år har vi også haft et brobygningsforløb, hvor man kan komme i praktik i tre dage på STU-tilbuddet,” siger Ditte Kulmann Strunge.

”Det, man kender til familierne herude, er noget specielt. Det er nogle helt andre skole-/hjem samtaler, som måske varer i en time. Og det er meget mere intenst.”

*Ditte Kulmann Strunge,
konstitueret skoleleder*

Inklusion til det nære

På Øresundsskolen er inklusion med samfundet uden for ”den specielle verden” ikke et fokus. For det kræver mere end nok at integrere skolens mange meget forskellige elever med hinanden.

”Herude arbejder vi med, at det er inklusion til fællesskabet. Det er et fuldt segregeret tilbud, men at se børnene være sammen herude er i sig selv stort. Det vil bare være rigtig svært at lave inklusion til normalområdet,” mener Ditte Kulmann Strunge.

Denise Linnemann supplerer:

”I forhold til de elever, som vi har fået fra andre områder, enten specielle eller almene, der har forældrene faktisk sagt, at når de er landet herude, har deres børn aldrig været så inkluderet som her. For de har været i et tilbud, hvor der har været et for højt niveau til dem, så de er bare blevet solister, der overhovedet ikke var en del af noget fællesskab.”

Vellykket inklusion i en speciel verden

Mange års erfaringer med at bidrage til løsning af slidsomme konflikter vedrørende børn med blandt andet udviklingshandicap har givet Camilla Winther en helt særlig indsigt. Det er lige fra effekten af inklusion til forældres kampgejst

AF ARNE DITLEVSEN

Hvornår fungerer specialundervisning godt? Det handler naturligvis om mange forhold - blandt andet lærernes og pædagogernes faglighed og den gode dialog med forældrene. Når det går galt, så skyldes det ikke mangel på viden om alverdens pædagogiske- og læringsmetoder, men snarere en mangel på viden om børns udvikling.

"Der stilles mange krav til dokumentation i både skoler, børnehaver og institutioner, der medfører, at for eksempel lærere bliver fagfikserede, da de skal levere på skolefag. Pædagoger skal levere på udvikling, uden at være specialuddannet i den anderledes måde børn med udviklingshandicap udvikler sig. Jeg har både på special- og almenskoler mødt mange dedikerede mennesker, der brænder for deres arbejde, og som har stor viden, men måske ikke altid den rigtige værktøjskasse."

Det fortæller Camilla Winther, der arbejder som rådgivningskonsulent på Egebakken, som er en skole for børn med autisme og andre udviklingsforstyrrelser. Camilla

Winther har desuden indtil for halvandet år siden arbejdet som VISO-specialist på specialskoleområdet.

Camilla Winther forklarer, at centerklasser og almenskolen skal præstere på en anderledes måde end på specialskolerne, og ressourcerne er nogle steder færre, selv om der kan være store krav til noget så kompliceret som inklusion af børn med autisme og andre udviklingsforstyrrelser. Hun mener ikke, at det har noget med inklusion at gøre, at man placerer et barn i en skoleklasse og siger, at nu skal barnet høre til her. Inklusion er, når der er skabt rammer, så alle børn kan udvikle sig.

Kender du til vellykkede inklusionstiltag med børn med udviklingshandicap?

"Nej, det gør jeg ikke. Eller jo, måske alligevel, for jeg ser på en del specialskoler, at man har børn i fuldstændig solo-tilbud, og som umiddelbart ikke er vurderet til at kunne indgå sammen med andre i nogen situationer. Her ser jeg eksempler på, at man er lykkedes med at få et enkelt barn med i en gruppe på

syv elever ved at arbejde med træning af sprog og kommunikation. Så jeg mener, at specialskolerne i høj grad arbejder på en inkluderende tilgang," siger Camilla Winther, som også underviser pædagoger og lærere om udviklingsforstyrrelser/udviklingshandicap eller en kombination af begge.

Er det ikke inkludering til noget 'specielt'?

"Jo, det kan man sige. Det kan være både godt og skidt, men jeg tror på, at alle mennesker har brug for at have et tilhørsforhold. Så kunne man jo overveje, om man ikke kunne inkludere helt almene kedelige børn, unge og voksne på de specielles præ-

misser? Hvorfor er det de få, der skal ind på de manges præmisser?"

I forhold til samarbejdet med forældrene er Camilla Winther generelt meget positiv:

"Forældre i dag er meget mere engagerede, end jeg har oplevet tidligere. Forældre til børn med handicap kæmper og kæmper - lige så snart barnet kommer i børnehave og ind i skolen, for lige som alle andre forældre vil de have det bedste tilbud til deres barn. Alting er en konkurrence, det er en kamp at få det rigtige tilbud - og det er ligegyldigt, om det er et helt almindeligt barn med almindelig udvikling, eller om det er et barn med udviklingshandicap eller lignende. Men kampen er meget hårdere, når barnet har et handicap, og derfor tror jeg, at børn, som har særlige udfordringer, somme tider har nogle forældre, der måske virker endnu mere engagerede," siger Camilla Winther.

"Så kunne man jo overveje, om man ikke kunne inkludere helt almene kedelige børn, unge og voksne på de specielles præmisser? Hvorfor er det de få, der skal ind på de manges præmisser?"

"Der er også noget, der er uretfærdigt, nogen får måske flere pauser end andre. Hvis man vænner børn til det, så fungerer et fællesskab."

Anders Blom Salmonsén, skoleleder

Friskole tager socialt ansvar med specialklasse

På en skole på Vesterbro i København indgår en gruppe elever med særlige behov i skolens liv på lige fod med resten af skolens elever. Skolens filosofi om inklusion bygger på, at fællesskab og tryghed er to grundsten i god inklusion. Klassen er også med til at skabe en rummelighed hos alle skolens elever

Klokken slår 09.50, og alle skolens børn og lærere er samlet i gymnastiksalen. Rummet er fyldt af støj fra børn - og voksne der forsøger at tysse på dem. Foran menneskemængden står en lærer, og da han tænder et stearinlys, sænker roen sig, og alle i rummet lytter med, mens han fortæller en historie.

Dette scenarie udspiller sig hver dag på Mariendal Friskole på Vesterbro, hvor elever og lærere mødes til samling. Til disse samlinger deltager også skolens specialklasse, der er en integreret del af skolens hverdag og livet på skolen.

På skolen har man i mange år arbejdet med inklusion, og de har en særlig tilgang til, hvordan man skaber og opretholder god inklusion. Skoleleder Anders Blom Salmonsens beskriver det således:

”Vi har nogle ting, der fylder meget på den her skole. Det ene, det er fællesskab. Vi er så få elever, at vi kan etablere et fællesskab, hvor alle føler, at de hører til i et trygt miljø. Den rummelighed, der opstår, når man er en del af et fællesskab, hvor man ikke løfter et lige stort ansvar altid. Der er også noget, der er uretfærdigt, nogen får måske flere pauser end andre. Hvis man vænner børn til det, så fungerer et fællesskab.”

Tilfælde ændrede elev-sammensætningen i klassen

Skolen, der åbnede tilbage i 1980'erne, havde over flere årgange en specialklasse, hvor eleverne primært havde Downs syndrom. Da en årgang af elever viste sig at være meget uhomogen, og støttebehovet var større, end hvad skolen kunne tilbyde, ændrede de retning, og har nu primært elever med autisme eller inden for autismspekteret. Selvom klassen har fået et andet elevbillede, har tilgangen og ønsket om, at alle børn kan

være en del af og indgå i skolens liv ikke ændret sig.

”Jeg synes, at vi især er gode til at lære børn at være rummelige over for hinanden, fordi det kommer af, at vi lærer hinanden at kende. Alle børn på den her skole kender hinanden mere eller mindre. Vi bringer dem rigtig tit i situationer, hvor de skal hjælpe hinanden på den ene eller anden måde. Og det kan vi, fordi vi er så lille et sted, hvor vi ofte kan gøre noget sammen, alle sammen, og hvor ingen lærer eller elev er en fremmed. Vi har en mulighed for at skabe nogle ret trygge og forudsigelige rammer for eleverne samt dig med, at de er en del af det daglige kaos,” fortæller Anders Blom Salmonsens.

”Flere år i træk, havde vi nogle klasser, hvor flere af eleverne havde Downs syndrom eller et andet handicap. I den forrige klasse sammensatte vi også fra begyndelsen en gruppe med tilsvarende udfordringer, men tidligt i forløbet flyttede nogle af eleverne, som viste sig at være mere udfordrede, end vi havde indsigt i ved indskrivningen. Ved løbende evalueringer blev eleverne vurderet til ikke at passe til vores rammer, som for eksempel ikke kan matche specialskolernes fysiske rammer, hvad angår sanseum, talehøre-pædagog, fysioterapi m.v.,” uddyber skolelederen.

Fra elev til ansat

At skolen har gjort en forskel for i hvert fald én elev, viser sig ved, at en tidligere elev med Downs syndrom nu arbejder på skolen, hvor hun varetager forskellige praktiske opgaver og hjælper til i fritidsordningen.

”Hun er jo ansat på skolen i et skånejob og udfylder en fantastisk rolle, både hos børn og voksne. Og så udfører hun også et praktisk stykke arbejde, for når hun har fri, kan vi alle sammen mærke, at så kører tingene ikke helt, som de skal. Så hun har virkelig en vigtig funktion. Både socialt og praktisk,” siger klassens lærer Rene Fagerlund.

En lille skole i København har både børn med og uden handicap. De ønsker at skabe fællesskab og tryghed for alle børnene. Uanset om man har et handicap eller ej. Elever med mere omfattende handicap kan skolen ikke klare.

FAKTA OM MARIENDAL FRISKOLE

Skolen har omkring 125 elever og 11 lærere.

Den blev oprettet i 1981 af en forældregruppe fra en lilleskole på Østerbro, da en forælder ikke kunne se, hvor i skolesystemet, der var plads til hans barn med handicap.

5 gode forældre-råd

Rådene er givet af Anne Kjeld Pedersen, mangeårig skoleleder på specialskolen Hørningskolen, nu pensioneret, og formand for Lev Aarhus.

FOTO: SIMON LÆSSØE

A large, hand-drawn orange number 1 with a sketchy, textured appearance.

En diagnose er ikke en prognose. Uanset hvilken diagnose dit barn har, kan man ikke på forhånd sige, hvor meget det kan udvikle sig. Derfor skal barnet tilbydes mulighed for vækst på mange områder. Er dit barn lige startet i skole, så hav ro på og is i maven i forhold til barnets faglige og sociale fremskridt. Barnet skal gå i skole i mange år, og det lærer skridt for skridt og ikke i kæmpestore spring.

A large, hand-drawn orange number 2 with a sketchy, textured appearance.

Anerkend dit barn for alt det nye, barnet lærer. Ros, når det er relevant. Fortæl, at du er stolt af dit barn, når det har lært noget nyt. Alle mennesker vokser af anerkendelse.

A large, hand-drawn orange number 3 with a sketchy, textured appearance.

Relationen er læringens krumtap. Dit barn skal have gode relationer i skolen, hvis det skal være i stand til at lære. Støt op om relationerne ved at tale pænt om og med klassekammeraterne og de ansatte. Hjælp dit barn med at lave legeaftaler, hvis du har mulighed for det. Lad dit barn opleve, at du har en god relation til de ansatte. På den måde undgår du at sætte dit barn i en loyalitetskonflikt.

A large, hand-drawn orange number 4 with a sketchy, textured appearance.

Kritik skal gives, hvor det gør nytte. Hvis du vil give skolen kritik, så gør det til læreren, pædagogen, skolelederen. Din kritik medfører ikke forandringer, hvis den gives henover køledisken i Brugsen til andre forældre eller på de sociale medier. Skolen kan lære af din kritik, hvis du giver den til skolen.

A large, hand-drawn orange number 5 with a sketchy, textured appearance.

Forældre er skolens vigtigste samarbejdspartnere, og dit samarbejde med skolen er vigtig for dit barns trivsel og læring. Tag med glæde imod skolens indbydelse til samarbejde.

Vi skal turde snakke om grænser, intimitet og seksualitet

AF EMMA BORELLO,
KOMMUNIKATIONSKONSULENT I LEV
FOTO: ALEX TRAN

Heidi Gryholt uddannede sig i 2021 til seksualvejleder. Sammen med tre andre seksualvejledere har hun kastet al sin energi ind i at lave nogle redskaber, der kan hjælpe mennesker med udviklingshandicap til at afkode andres signaler.

Heidi Gryholt har som socialpædagog gennem de seneste ni år arbejdet med mennesker med udviklingshandicap.

I 2021 valgte Heidi at videreuddanne sig til seksualvejleder, og på studiet mødte hun tre andre kvinder, der ligesom hende selv interesserede sig for, hvordan mennesker med udviklingshandicap aflæser andres signaler og grænser.

”Det her område har skabt et stort engagement hos os alle fire i studiegruppen. Vi har set, hvordan det har været en kæmpe udfordring for målgruppen, at de har svært ved at afkode andres signaler og dermed også kende til andres grænser.”

En sød hilsen eller et kram kan lige pludselig opfattes af den ene part som om, at man er kærester, og det kan lede til grænseoverskridende adfærd og falske forhåbninger.

”Der kan opstå en masse forventninger, som ikke bliver opfyldt. Så vi har været interesserede i at lave et ’produkt’, der kunne gøre det lettere for den her gruppe at få fortalt hinanden, hvad de selv har lyst til, og være aktivt interesseret i, om dem, de er sammen med, har det på en helt anden måde – eller måske på samme!”

Badge viser behov

På baggrund af erfaringerne fra deres studie har Heidi og hendes gruppe lavet tre læringsfoldere, som forklarer, hvad det vil

”Vi har set, hvordan det har været en kæmpe udfordring for målgruppen, at de har svært ved at afkode andres signaler og dermed også kende til andres grænser”

sige at lede efter en kæreste, ven eller ingen af delene. Ud fra folderne kan det pædagogiske personale, hjemmevejledere og andre støttepersoner snakke med personen med udviklingshandicap om emnerne.

I forlængelse af læringsfolderne har studiegruppen også produceret tre badges; rød, gul og grøn, som man kan have på til fester og andre sociale arrangementer. Badgene signalerer, om man er interesseret i en kæreste, ven eller ingen af delene, og

de skal hjælpe til, at man hurtigere kan afkode, hvem der er på udkig efter hvad.

I foråret afholdt Heidis studiegruppe en fest for 45 af dem, der havde deltaget som interviewpersoner i deres opgave. Alle festdeltagere bar det badge, der passede til dem og deres behov.

”Det gik mega godt! De var rigtig gode til at gå rundt og spørge hinanden: ”hvilken en badge har du på?” og ”hvorfor?” Vi fik også et kærestepar i løbet af aftenen. Så det var rigtig fedt. Vi kan se, at vores arbejde bringer glæde, og at deltagerne følte sig set til festen, og det er meget tilfredsstillende for os.”

Berøringsangst

Heidi håber på, at deres arbejde vil kunne bidrage til mindre ensomhed og mere livsglæde og livskvalitet.

Selvom badgene var en succes til festen, er der stadig, ifølge Heidi Gryholt, et stort behov for dialog om seksualitet og grænser.

”Jeg synes desværre, at det er tabubelagt og ofte bliver slået hen med reaktionen, at ”det er jo ikke noget, de gør”. Jeg tror mest af alt, at det er en berøringsangst fra pædagogernes side. Det handler om, at vi skal turde tale om grænser, intimitet og seksualitet.”

Heidi og hendes studiegruppe håber på, at deres læringsfoldere og badges kan være med til at starte en dialog mellem pædagoger, støttepersonale og mennesker med udviklingshandicap.

Studiegruppen har kontakt til Sølundfestivalen, og ambitionen er at blive knyttet til festivalens Kærestebod til næste sommer og være med til at skabe en åben dialog om signaler og grænser.

Kender du en,
der skal være ildsjæl i
Lev Magasinet,
så skriv til os på
redaktion@lev.dk

Om Heidi Gryholt

Heidi Gryholt er 35 år, uddannet socialpædagog og ved at videreuddanne sig til seksualvejleder. Til daglig bor Heidi i Odense sammen med sin mand og to børn Sofia på 16, Emil på 13 og snogen Lotte.

Er du interesseret i at høre mere eller købe læringsfoldere og badges, kan du tage kontakt til Heidi Gryholt på heidiia@live.dk

Jobkollegiet

VI ER UNGE MED SÆRLIGE BEHOV, DER BOR I 3 HELT ALMINDELIGE VILLAER I BRABRAND OG 8 NYE LEJLIGHEDER I VIBY.

VI LÆRER AT LEVE ET FEDT UNGDOMSLIV, GÅ PÅ ARBEJDE, BO SELV, SES MED VENNER OG LAVE DET VI HAR LYST TIL I VORES FRITID. VI SØGER NYE BOFÆLLER OG VENNER.

Bostedet i Nyrup for voksne udviklingshæmmede er meget mere end et bosted ...

Vi arbejder efter at give beboerne den størst mulige livskvalitet i gode rammer, hvor boligerne er bygget i et hyggeligt landsby lignende miljø og med et meget bredt tilbud af forskellige aktiviteter, der giver beboeren et indholdsrigt liv med gode venner, sociale netværk og oplevelser.

Tryghed, nærhed og varm omsorg

Vi arbejder målrettet med at motivere beboeren til at tage personligt ansvar og tilbyder den størst mulige grad af selvstændighed med al den støtte og omsorg, der skal til, for at beboeren udvikler sig med henblik på at opnå en positiv identitet med tro på fremtiden.

Klik ind på bostedetinyrup.dk og se, hvor der er godt at bo og leve!

Godkendt efter SEL § 104, 107 og 108

Socialtilsynet Øst har vurderet kvaliteten til 5 ud af 5

Skovvej 7 · Nyrup · 4262 Sandved · Tlf. 5542 1900 · bostedetinyrup.dk

Center for Socialpædagogik

Bo-Liv-Job

Vordingborg Kommune

Vi møder borgere med kognitive og psykiske udfordringer i øjenhøjde

Vores teoretiske udgangspunkt er neuropædagogik, som alle i organisationen arbejder ud fra - derfor tilbydes alle borgere i vores bo- og aktivitetstilbud en hverdag, hvor borgernes styrkeområder får plads, mens borgernes udfordringer kompenseres.

Vores tilbud er både for borgere i Vordingborg kommune og for borgere fra andre kommuner.

Center for Socialpædagogik - Bo-Liv-Job - Vordingborg Kommune
Langgade 57 • 4780 Stege • socialpaedagogik@vordingborg.dk
www.vordingborg.dk/socialpaedagogik
Telefon: 55 36 40 80

Skal vi ikke snart på spejderlejr igen!

AF LARS EGE OG HANS ANDERSEN

På Spejdernes Lejr 2022 var mennesker med udviklingshandicap med som frivillige hjælpere

Knap 100 med forskellige handicap fra hele landet deltog på Spejdernes Lejr 2022 som frivillige hjælpere. Det var to garvede spejdere, Maria Christiansen og Jannik 'Nick' Augsborg, der var ansvarlige for nyskabelsen Team Lejrhjælper i samarbejde med lejrens værtskommuner Høje Taastrup, Roskilde og Greve.

Nicks datter, Karen, der har et udviklingshandicap, har æren for, at det blev til virkelighed. Hun såede frøet for et par år siden, hvor hun tilsyneladende ud af det blå spurgte sin far: "Skal vi snart på spejderlejr igen?". Forhistorien var, at Karen mange år før i sin barndom ofte havde været med Nick rundt i spejderverdenen. På en spejderlejr kom hun lidt tilfældigt med på et hold opvaskere, og dén store oplevelse værnede hun godt om.

Et frø spirede - og blomstrede i juli i rammerne af den fantastiske teltlejr i Hedeland Naturpark.

Frivilligjobs til alle

Oprindeligt ville Team Lejrhjælper formidle opgaver til enkeltpersoner - primært fra lokalområdet - da der ikke også kunne tilbydes støtte i forbindelse med indkvartering på lejren. Desværre var der bare ikke så mange, der meldte sig som individuelle lejrhjælper. Men de, der gjorde det, fik spændende jobs rundt om i lejren.

Til gengæld fik projektet hurtigt et nyt

twist. Kontakten til de tre værtskommuner medførte nemlig, at Høje Taastrup flyttede hele dagtilbuddet Solgården ud på lejren både i uge 29, hvor lejren blev etableret, og i uge 30, hvor selve lejren fandt sted. Også Roskilde Kommune indgik i 'udviklingsprojektet', omend i noget mindre målestok.

De, der kunne håndtere det, fik opgaver i café, information, kantine eller i et af de små supermarkeder, der var på lejren, men man sørgede for, at der var jobs til alle. Blandt andet var der en dansepatrulje, der kørte rundt med en pyntet vogn med en stor soundboks og spredte glæde med høj musik og fællesdans.

Opgaverne - store som små - skabte begejstring, glæde og stolthed hos de frivillige, som kunne se, at deres indsats gjorde en forskel.

Fremtiden

Udvalget bag Team Lejrhjælper har fået fondsmidler til et samarbejde med Socialt Udviklingscenter SUS om en erfaringsopsamling. Det skal danne afsæt for at videreudvikle mulighederne for unge og voksne med udviklingshandicap som frivillige i spejderbevægelsen.

Forhåbentlig er projektet blot starten på noget større. 'Nick' uddyber:

"Spejderne er gode til at inkludere børn og unge med handicap. Men der skal være noget eller nogen, der kan bygge bro mellem bostedet og spejdergruppen. Det er håbet, at Spejdernes Lejr kan så dét lille frø, der kan få alle parter til at tænke anderledes, så også voksne med handicap kan skabe bånd med spejdergrupper og blive frivillige der."

"Det er håbet, at Spejdernes Lejr kan så dét lille frø, der kan få alle parter til at tænke anderledes, så også voksne med handicap kan skabe bånd med spejdergrupper og blive frivillige der."

*Jannik 'Nick' Augsborg,
medansvarlig for Team Lejrhjælper*

Ovenfor: De to frivillige, Malene Roenberg Hansen og Vagn Stig Kristiansen, på arbejde. Malene rengjorde kantineborde, Vagn var i staben for dansevognen, der kørte rundt og satte fut i lejren (Foto: Hans Andersen/Lev).

Nedenfor: Inden aftenens koncert med Luftens Helte og Jung afholdt de 35.000 tilskuere kæmpe-picnic foran scenen (Foto: Johnny Kristensen/SPEJDERNE).

FAKTA

I dagene fra den 23. juli - 31. juli 2022 flyttede omkring 32.000 spejdere fra Danmark og udlandet til naturområdet Hedeland Naturpark i Høje-Taastrup, Greve og Roskilde Kommuner. Desuden boede der 4.000 frivillige, og der var cirka 60.000 gæster forbi i ugens løb.

Spejdernes Lejr er Danmarks største spejderlejr og den største lejr for børn og unge i hele Norden.

Bag Spejdernes Lejr står Det Danske Spejderkorps, KFUM-Spejderne, De grønne pigespejdere, Danske Baptisters Spejderkorps og Dansk Spejderkorps Sydslesvig. Tilsammen står korpserne bag Foreningen Spejderne.

Læs mere om
Team Lejrhjælper på
spejderneslejr.dk.

AF SINE JENSEN,
POLITISK KONSULENT I LEV

SINE JENSEN ER LEVS NYE
POLITISKE KONSULENT MED
ANSVAR FOR SUNDHEDS-,
UDDANNELSES- OG
BESKÆFTIGELSESMÅL.

Forbedringer på vej til STU'erne

Flere valgmuligheder, lettere overgange efter STU og en STU-portal med overblik over de eksisterende uddannelsessteder. Det er de mest markante forbedringer af STU'en, som regeringen og et bredt flertal i Folketinget blev enige om før sommerferien. Men et lovpligtigt tilsyn af uddannelsen og en ny økonomimodel er desværre ikke en del af aftalen

September 2017 - Undervisningsministeriet offentliggør en evaluering af af den Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse, STU. Den viser blandt andet, at de unge er glade for uddannelsen, der på det tidspunkt har eksisteret i ti år. Men den peger også på problemer som overgangen efter STU og manglende muligheder for selv at vælge det tilbud, de unge synes passer dem bedst.

Maj 2022 – Folketingets partier bliver enige med regeringen om forbedringer af STU'en, som skal give de unge mere indflydelse på blandt andet valg af tilbud og også en bedre overgang til livet efter STU'en.

Så insisteren og samarbejde kan lønne sig i sidste ende. Lev har, sammen med STU-alliancen, igennem alle årene – både før og efter evalueringen i 2017 – presset på for at få skabt bedre forhold for de unge på STU.

Forbedringerne til trods er vi dog ikke i mål endnu.

For partierne formåede ikke at opnå enighed om løsninger på nogle af de øvrige helt centrale problemer med STU'en, nemlig et mere ensartet og lovpligtigt tilsyn og en ny økonomimodel for finansieringen af STU'en.

Det positive

Den politiske aftale om fremtidens STU har fået overskriften "Flere rettigheder og bedre tilrettelæggelse af STU", og grundlæggende er de ni vedtagne initiativer skridt i den rigtige retning. Det handler blandt andet om:

- **Flere rettigheder for valg af tilbud** - de unge får ret til at vælge mellem flere relevante tilbud og til at komme med et alternativt forslag.
- **Bedre overblik over STU-tilbud** - der etableres en STU-portal over eksisterende uddannelsessteder, der udbyder STU. Det vil

"Grundlæggende er de ni vedtagne initiativer skridt i den rigtige retning."

Sine Jensen, Levs politiske konsulent

blive forpligtende for uddannelsesstederne at registrere sig i portalen med en række oplysninger om, hvad de tilbyder. I dag er det meget op til vejledningen fra kommunen – og den kan nogle gange være mangelfuld.

- **Kommunerne skal tilbyde flere uddannelsessteder** - den enkelte unge kan selv være med til at foreslå et uddannelsessted.
- **Tidlig afklaring og bedre overgang** - STU-elevers perspektiver, fremtidsmuligheder og ønsker skal afklares og dokumenteres i god tid inden, de afslutter uddannelsen. Der skal udarbejdes et såkaldt ressourcepapir, der både skal fungere som et uddannelsespapir og som grundlag for overgangen efter STU. Dette skal være påbegyndt et år før, uddannelsen slutter.
- **Unge ret til at blive hørt** - kommuner og uddannelsesinstitutioner skal i højere grad inddrage den unge i visitationsprocessen og tilrettelæggelse af uddannelsen.
- **Seksualvejledning til unge i STU-målgruppen** - der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til, hvordan STU-målgruppen får relevant seksualvejledning.
- **Økonomimodel for STU** - der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefaling til økonomimodellen for STU.

Det mangler der at bliver taget fat på

Selvom aftalen tager skridt i den rigtige retning, er der som nævnt desværre steder, hvor man ikke er nået i mål. Tilsynet med kvaliteten af de enkelte STU-uddannelser vil ikke blive lovpligtigt eller ensartet. Det vil være op til kommunerne selv at beslutte, om og hvordan de vil foretage tilsyn.

Aftalen indeholder heller ikke en ny model for økonomien i STU, selvom det også har været en væsentlig del af de input, som STU-alliancen har givet politikerne. Men aftalen betyder, at der nu nedsættes en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til en fremtidig økonomimodel for STU. STU-alliancens mål er en økonomimodel, som kan imødegå de store udfordringer, der i dag er med den rene kommunale finansiering. Her oplever alt for mange elever, at de alene har mulighed for at 'vælge' det billigste tilbud – som langt fra altid er det bedste for den enkelte unge.

Lovændringerne skal først igennem Folketinget. Forbedringerne vil derfor først begynde at træde i kraft fra august 2023.

Næste år forbedres forholdene for unge, der tager en STU. Det har Folketinget besluttet. De unge vil fremover få flere tilbud at vælge imellem. Og der bliver også lavet en hjemmeside, hvor man kan se alle STU-skolerne.

Om STU'en

STU henvender sig til unge med udviklingshandicap og andre unge med særlige behov. Det er ikke bestemte typer af funktionsnedsættelser eller bestemte diagnoser, der er afgørende for den unges berettigelse til det tre-årige uddannelsesforløb, men alene at den unge ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om der ydes specialpædagogisk eller anden støtte.

Om STU-alliancen

Alliancen består af 20 af de vigtigste organisationer, der arbejder for mennesker med kognitive handicap eller andre særlige behov, herunder Lev.

Læs hele aftaleteksten på uvm.dk.

AF SONJA PELLE NIELSEN OG
CECILIE DAMGAARD STAUR, LEVS RÅDGIVNING

Kasseregnskab i botilbud

Kære rådgivning

Vores datter bor i et botilbud efter service-lovens § 108. Ved siden af sin betaling for kost og bolig betaler hun også 450 kroner om måneden til en fælles inventarkasse, som styres af personalet, og som bestemmer, hvad der skal købes. Vi kan ikke se, at pengene bliver brugt til beboerne, og hun kan ikke få et regnskab. Ingen andre mennesker ville betale til noget, som de ikke ved, hvad de får for eller har indflydelse på. Men lederen af botilbuddet siger, at hun skal betale – kan det virkelig være rigtigt?

Med venlig hilsen
Tina og Jimmy

Hej Tina og Jimmy

Hverken en kommune eller botilbuddet kan kræve, at beboerne betaler yderligere ud over deres egenbetaling, som kommunen har fastsat ved en konkret og individuelt begrundet afgørelse. Botilbuddet kan således ikke pålægge jeres datter at deltage i fælleskassen, og såfremt der ønskes en fælleskasse, er oprettelse af

fælleskasse et anliggende mellem beboerne og ikke noget, som kommunen eller botilbuddet kan kræve, administrere eller disponere over.

I botilbud efter almenboligloven skal henlæggelser til anskaffelser af inventar og eksempelvis julepynt og køkkengrej opkræves over huslejen. Heller ikke i denne boform må kommunen eller botilbuddet oprette eller administrere fælleskasser.

Med venlig hilsen
Sonja

”Hverken en kommune eller botilbuddet kan kræve, at beboerne betaler yderligere ud over deres egenbetaling.”

En hjemmevejleders opgaver skal være tydeligt beskrevet

Kære Rådgivning

Vores søn er flyttet i egen lejlighed. Efter en kaotisk start har han nu fået bevilliget en hjemmevejleder. Vi skal mødes med hjemmevejlederen og sagsbehandleren og tale om opstart og mål – hvad er det vigtigt, at vi er opmærksomme på?

Med venlig hilsen
Dorte og Otto

Kære Dorte og Otto

Når man er bevilliget en socialpædagogisk støtte i eget hjem efter servicelovens §85 – også kaldet en hjemmevejleder eller bostøtte – så skal sagsbehandleren i samarbejde med borgeren og eventuelt pårørende beskrive målet, som hjemmevejlederen skal arbejde med.

Tildeling af socialpædagogisk bistand skal altid ske på grundlag af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Der laves som regel først en såkaldt VUM (Voksenudredningsmetode). Den er grundlag for bevillingen. I VUM vil være beskrevet, hvilke praktiske/sociale ting der er svære for jeres søn i hjemmet, og som han har brug for støtte til. Eksempler på socialpædagogisk støtte kan

være hjælp til at skabe struktur i hverdagen, støtte til at overskue økonomi eller hjælp til at skabe et socialt netværk. Hjælpen kan også bestå af mere praktisk betonedede funktioner som indkøb, ledsagelse til behandling og lægebesøg, læsning af post mv. Ud fra jeres søns behov skal der som regel formuleres tre mål, som hjemmevejlederen skal arbejde med. Derefter vil vejlederen efterfølgende lave nogle pædagogiske delmål. Et mål kan være, at jeres søn skal købe ind to gange om ugen. Vejlederen skal udarbejde nogle pædagogiske delmål for, hvordan de når dertil. Det er vigtigt, at det er mål, som jeres søn selv ønsker at arbejde med.

Når der bevilliges socialpædagogisk støtte, skal kommunen redegøre for støttens omfang, så borgeren ved, hvilken støtte han kan få. Der kan for eksempel være tale om, at kommunen udmåler en tid til den enkelte opgave.

Hvis man ikke får oplyst, hvor mange timer der er bevilliget, kan det i nogle tilfælde være svært at gennemskue, hvis der ved en opfølgning bliver skåret ned på antal støttetimer. Der kan i øvrigt kun skæres i timerne, hvis et mål er nået, eller at støttebehovet for den enkelte har ændret sig.

I er altid velkomne til at ringe til Levs rådgivning inden et møde. Så kan vi tage en snak om mødet og forberede jer på, hvad det kan indeholde.

Med venlig hilsen
Cecilie

”Når der bevilliges socialpædagogisk støtte, skal kommunen redegøre for støttens omfang, så borgeren ved, hvilken støtte han kan få.”

Hjælp til selvhjælp

Levs rådgivning får mange spørgsmål om de samme emner. Måske kan du finde svar på dine spørgsmål her på lev.dk.

Lav-mad-og-spis-sammen aften

Hver tirsdag er der mulighed for at spise sammen i Lev Viborgs lokaler i Skottenborg 41, hvor Lev holder til sammen med Sind Ungdom og Ligeværld. Lokalerne ligger i et boligkompleks, hvor en del Lev-medlemmer bor.

Man mødes sidst på eftermiddagen, og der deltager typisk fra en til tre håndfulde beboere, som laver mad og spiser sammen.

Den dag billedet blev taget stod menuen på karbonader og grønmærter, og den hyggelige spisning blev ledsaget af harmonika-musik. Så mød endelig frem i Skottenborg 41.

Tilmelding sker hos Levs lokalformand Susanne B. Andersen på tlf. 2822 0596 eller mailadressen: susannebandersen5@gmail.com.

Temaaften om repræsentation og værgemål

Mange mennesker med udviklingshandicap er ikke i stand til at forvalte deres voksenliv uden hjælp og støtte – både i det daglige og i kontakten med kommunens sagsbehandlere.

Men hvilke muligheder har en pårørende for at støtte og repræsentere en voksen med udviklingshandicap i kontakten med myndigheder og omsorgspersoner? Og hvad skal der til for, at et værgemål kan etableres? Det og meget mere har Lev Kolding inviteret Levs rådgiver Sonja Pelle Nielsen til at fortælle om.

Alle interesserede er velkomne, og det foregår den 21. september kl. 19.00. Sted er endnu ikke fastlagt, men følg med på Lev.dk.

RUNDT I
LANDET

NORDJYLLAND

VIBORG

KOLDING

Netværk for pårørende til unge med udviklingshandicap i Nordjylland

Lev Nordjylland holdt temaaften i Frederikshavn i juni om overgangen fra børne- til voksenlovgivningen på handicapområdet. Vi holder endnu 2 temaftener om emnet den 15. september i Thisted og den 29. september i Aalborg.

Handicapkonsulent Vibeke Larsen guider os igennem alle spørgsmålene; lige fra forberedelse af overgangen, over forsørgelse, repræsentation og værgemål, til uddannelse, beskæftigelse og bomuligheder. Ud over alt det juridiske har vi også haft fokus på, at man som pårørende kan savne nogen at spille bold op af i hverdagen - og derfor har Lev Nordjylland taget initiativ til et nyt netværk mellem pårørende til unge med udviklingshandicap i Nordjylland.

Du kan også være med, hvis du er pårørende til et ungt menneske med udviklingshandicap og bor i Nordjylland.

Du finder netværket her: <https://www.facebook.com/groups/803060830641895>

ROSkilde

Roskilde sansefestival

Sikke en fest. Wafande åbnede festivalen med fuld musik.

Det var anden gang, at ROSA Dagskole i Roskilde afholdt sansefestival. Den lokale Lev-kreds samt KLAPjob stod klar med balloner og karameller, og der var mange gode samtaler og gensyn.

Vi glæder os allerede til næste år.

Det får du ud af et medlemskab af Lev...

POLITISK PÅVIRKNING

Lev er en vigtig stemme i den politiske debat – både lokalt i kommunerne og centralt i forhold til Folketing, regering og diverse interesseorganisationer.

RÅDGIVNING

En del pårørende oplever problemer med den hjælp, som deres barn/pårørende med udviklingshandicap modtager – det kan være i forhold til barnets skole, aflastningstilbud eller STU. Eller det kan være om botilbud til voksne, tilkendelse af en ledsageordning eller noget helt tredje. I situationer som disse kan man få hjælp og vejledning hos Levs rådgivning. Enten på telefon eller via lev.dk. Vores dygtige rådgivere sidder klar til at hjælpe dig.

Kontakt rådgivningen på tlf. 8038 0888 eller raadgivning@lev.dk hvis du har brug for råd og vejledning.

HANDI FORSIKRINGSSERVICE

I 1996 påtog Lev sig en aktiv rolle i forbindelse med forsikringsformidling. Analyser havde vist, at mange mennesker med handicap blev diskriminerede på forsikringsområdet. Det var for eksempel kun de færreste, der kunne tegne en ulykkesforsikring eller en ansvarsforsikring. Det er ikke tilfældet længere. Gennem Handi Forsikring formidler Lev forsikringer og pensionsopsparring til mennesker med udviklingshandicap. Læs mere på www.handiforsikringsservice.dk.

LEVS AFTENTELEFON

Når du ringer til Levs aftentelefon møder du dygtige og engagerede frivillige med stort kendskab til udviklingshandicap og de udfordringer, som pårørende og familier kan stå i. De er nemlig selv pårørende eller har arbejdet med mennesker med udviklingshandicap gennem mange år. Læs mere på www.lev.dk.

KLAPJOB

KLAPjob er en indsats under Lev, som laver skånejob og fleksjob til mennesker med udviklingshandicap og andre kognitive vanskeligheder. Klapjob samarbejder med en lang række virksomheder og har stor succes med at skabe jobs til blandt andre mennesker med udviklingshandicap og dermed sikre dem inklusion på det ordinære arbejdsmarked. Læs mere på www.klapjob.dk.

KURSER OG FOREDRAG

Lev arrangerer ofte kurser og foredrag både på nationalt og på lokalt plan. For eksempel arrangeres der hvert år familiekurser, hvor der er indhold for hele familien, men også med specifikke forløb for barnet eller den unge med udviklingshandicap, for forældrene og for søskende. Derudover afholdes der kurser i lokalpolitisk interessevaretagelse.

LEV MAGASINET

I Lev Magasinet kan medlemmerne få ny viden og inspiration omkring livet med udviklingshandicap, der er portrætter af ildsjæle, og vi fortæller om aktuelle politiske sager.

LEV.DK, LEVS FACEBOOK-SIDE OG LEVS NYHEDSBREV

Bliv løbende opdateret om, hvad der rører sig for mennesker med udviklingshandicap – hvad enten det drejer sig om et nyt lovforslag, en sag i pressen eller nyt fra Levs løbende dialog med regeringens ministre eller Folketinget. Besøg lev.dk, hvor du nemt tilmelder dig nyhedsbrevet. Du kan også 'like' os på facebook.com/ForeningenLev. Så kan du tage del i den livlige debat om de mange emner, som optager mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende.

SOMMERHUSE

Lev råder over en række sommerhuse, du som medlem kan leje til fordelagtige priser. De fleste er indrettet med tilgængelighed for øje.

WEBINARER

Lev arrangerer en lang række gratis webinarer. Webinarerne kræver dog tilmelding. Blandt temaerne kan være værgemål, KLAPJob og valg af det rette STU-tilbud.

EJENDOMME

Levs engagement på ejendomsområdet startede i 1960'erne. Baggrunden var dengang som nu at sikre mennesker med udviklingshandicap mulighed for at få en god og tidssvarende bolig.

PODCASTS OM LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

Lev – en podcast om livet med udviklingshandicap er titlen på en podcast-serie på lev.dk. Podcast-serien går tæt på mennesker, der lever med udviklingshandicap, og deres nærmeste. De to nyeste podcasts er:

Storebrors dilemma

Asbjørn fik et nyt liv, da han fik arbejde i Rema 1000. Men det har ikke været en udvikling uden dilemmaer for Asbjørn og hans bror Christian.

En rigtig søster

'Jeg bildte mig nogle gange ind, at jeg en dag ville få en storesøster.' Sådan skriver Nynne i digtsamlingen Glasdøren om at vokse op med en storesøster med Downs syndrom. For hvad er en rigtig storesøster? Og hvordan er det at være lillesøster, når man altid skal være den store?

Lev webinarer

andet halvår 2022

Levs webinarer er
GRATIS for alle

21. SEPTEMBER 2022

Når jeg skal tage over efter mine forældre

Som søskende til en bror eller søster med et udviklingshandicap står du i en ganske særlig situation, også som voksen. Det er et livslangt vilkår. Da der lægges op til dialog og erfaringsudveksling, er der et begrænset antal pladser.

Oplægsholder: Vibeke Larsen, socialrådgiver, og har en bror med Downs syndrom.

27. SEPTEMBER 2022

Bedsteforældre til et barn med udviklingshandicap – håndtering af sorgen og støtte til familien

Lev og Videnscenter Sølund holder webinar om, hvordan det kan føles, når man får et barnebarn med udviklingshandicap. Hvordan håndterer man sorgen? Og hvordan bakker man bedst op om familien, som er ramt af svære livsvilkår?

Oplægsholder: Camilla Grann, specialpædagogisk konsulent i VISS og mor til Ida på 13 år med udviklingshandicap.

5. OKTOBER 2022

Overskuelige forsikringer til mennesker med handicap

Når man flytter i egen bolig, enten i et bofællesskab eller for sig selv, er det vigtigt, at man husker at få tegnet de rigtige forsikringer, der skal til, hvis der skulle ske skade på en selv eller ens indbo.

Oplægsholder: Jens-Kristian M. Hansen, forsikringskonsulent hos Handi Forsikring.

26. OKTOBER 2022

Værgemålsregnskab

Bliv klogere på økonomisk værgemål (fordere og ulemper), krav til værger, hør om konkrete eksempler på indberetninger samt tilbagemeldinger fra Familieretshuset.

Oplægsholder: Steen Stavngaard, medlem af Levs Bestyrelse siden 2000 og far og værge til Sune på 41 år.

9. NOVEMBER 2022

Hvordan får jeg et KLAPjob?

KLAPjob har fået 4.500 mennesker med kognitive handicap i arbejde i form af skånejob og fleksjob. På dette webinar vil vi fortælle mere om, hvordan man kommer i KLAP-job. Og hvad er oplevelserne, hvis man er bekymret for at afprøve arbejdsmarkedet?

Oplægsholder: Claus Bergman Hansen, leder af KLAPjob.

21. NOVEMBER 2022

Søskende til børn med udviklingshandicap: Svært og berigende

Lev og Videnscenter Sølund holder webinar om, hvordan det kan føles, når ens bror eller søster har udviklingshandicap, og hvordan forældre kan støtte op.

Oplægsholder: Camilla Grann, specialpædagogisk konsulent i VISS og mor til Ida på 13 år med udviklingshandicap.

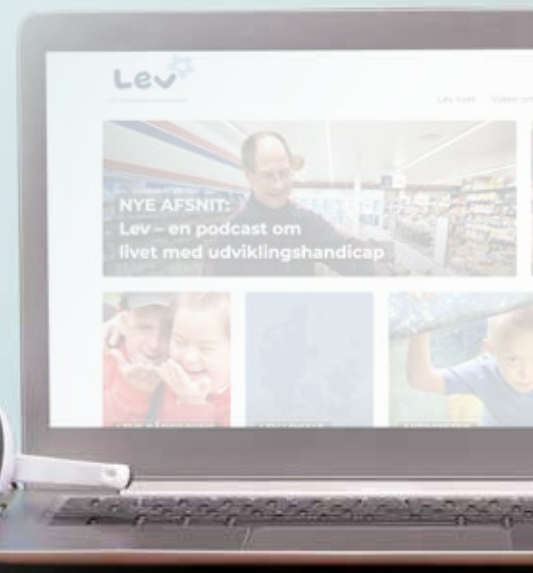
6. DECEMBER 2022

Få det hele med – DR's arbejde med tilgængelighed

'Få det hele med' er mottoet for Danmarks Radios arbejde med tilgængelighed. Det handler nemlig om at fjerne barrierer, så alle kan få det fulde udbytte af DR's tilbud. Du vil på webinaret høre om tankerne bag DR's tilgængelighedsarbejde og få vist og forklaret forskellige tilgængelighedstilbud.

Oplægsholder: Heidi Sivebæk, Tilgængelighedsredaktør i DR

Tilmeld dig Levs webinarer på lev.dk

Jeg beundrer min søster

Det hele begyndte i det små med, at hun ville, turde og kunne gynge højt – og sådan er det fortsat

AF NYNNE BILLESBØLLE TWOREK

Min søster Lea er tre år ældre end mig og har Downs syndrom samt autisme. Da Lea var barn, elskede hun at gynge højt. Så højt at det fra mine barneøjne så ud, som om hun næsten svingede op over tværbjælken. I små to år gik vi i børnehave sammen, og jeg husker tydeligt, hvor stolt jeg var over, at hun kunne gynge nærmest frygtløst højt. Jeg mindes at have et ønske om selv at have det samme mod. Nu hvor jeg er gået i gang med at skrive de ord, du nu læser, går det op for mig, hvor mange ting jeg beundrer hende for. Det er ikke kun, at hun som barn kunne gynge højt.

Hun elsker også at danse. Hendes udholdenhed gør stort indtryk på mig, for når hun danser, får den ikke for lidt, og det er længe, at hun kan danse på den måde. Jeg får som regel sved på panden, når jeg danser med hende. Det skal være musik med en jævn rytme, for så er der rig mulighed for at svinge armene med en god kontrol - og gynge frem og tilbage med benene. Ofte er det med et dybt koncentreret blik, og munden der bevæger sig i ryk. Rykkene med munden er enten sang eller rytmen, der bliver markeret. Hun synger med nogle nynne-lignende lyde, som til tider også er enkelte ord fra sangteksten. Hendes verbale sprog er ellers begrænset, men blandt andet igennem musikken bliver det farverigt.

Netop musikken er en stor del af både Lea og mig. Vores far er klaverlærer og sanger, så fra vi var helt spæde, er vi begge opflasket med musikken. Når Lea er hjemme hos vores forældre, sidder hun som regel på et bestemt tidspunkt af eftermiddagen med vores far og spiller. Det er en del af

hjemmeritualet. Når hun spiller sammen med vores far, er der gang i den, og han er god til at lave sjov sammen med hende. Hun er også god til at spille sammen med ham. Det kan være to fingre, som han placerer et sted på klaveret, hvor tonerne passer som en form for akkompagnement til den sang, de spiller sammen. Nogle gange spiller hun og jeg også, hvis vi begge er hjemme hos vores forældre. Hun kan sidde og lytte til mig, der spiller. Andre gange synger hun med. Det kan hænde, at hun sætter to fingre på klaveret - og akkompagnerer mig med en helt perfekt rytme. Jeg har altid beundret hendes rytmesans.

Vores mor er billedkunstner og har været idékonsulent hos det tidligere idéfirma av form. Hun havde, og har stadig, et arbejdsrum fyldt med farver og materialer, som hun kunne skabe om til alverdens smukke ting og sager. Lea og jeg sad ofte og kerede sammen med vores mor. Det gør Lea stadig, når hun er hjemme, eller hvis hun er i sommerhus med vores forældre. Jeg er imponeret af hendes malerier, fordi hun er god til at fastholde et bestemt udtryk. Det er én farve ad gangen, hvor hun starter nederst på papiret og maler eller tegner i en 90 graders vinkel fra venstre op mod højre. Denne 'søjle' slutter hun af med en masse cirkler oven i hinanden. I det hele taget er det søjlerne og cirklerne, som går igen. Fire af hendes malerier er med i vores mors og min udstilling *Øjeblikket bag Glasdøren*. Udstillingen handler om en mor og en søsters tanker og oplevelser ved at være nært forbundet med et menneske med to handicap - udtrykt gennem malerier af vores mor og mine digte. Vi er dermed alle tre repræsenteret i udstillingen, hvilket jeg synes er fantastisk og ikke mindst vigtigt. Leas udtryksform er lige så sigende som vores mors og min.

Jeg har således mange gode grunde til at se op til Lea for, hvem hun er, hvad hun giver, og hvad hun overer.

OM NYNNE BILLESBØLLE TWOREK

Nynne Billesbølle Tworek, 29, er søster til Lea (33) med Downs syndrom og autisme. I Lev Magasinet nr. 1 i år bragte vi et længere portræt af Nynne, og du kan også møde hende i en podcast, som du kan høre på lev.dk.

Nynne har desuden skrevet digtsamlingen *Glasdøren* om sit liv og opvækst med Lea.

Nynne vil i kommende Lev Magasiner bidrage med klummer med betragtninger fra en søskende.

"Hendes verbale sprog er ellers begrænset, men blandt andet igennem musikken bliver det farverigt."

Handi Forsikring – **god personlig service** og stærke forsikringsløsninger til mennesker med udviklingshandicap

Bo-forsikring

Hændelsesforsikring

Hvis dine ting bliver stjålet eller din lejlighed brænder, kan du få erstatning for dit indbo, såfremt du har en Handi Boforsikring.

Tag kontakt til os allerede i dag.
Ring til Handi Forsikring på **36 35 96 40** eller skriv en mail til handi@lev.dk.

Hvis du er uheldig at brække din arm eller dit ben, kan du få erstatning, hvis du har en Hændelsesforsikring. Og den dækker selvfølgelig 24 timer i døgnet.

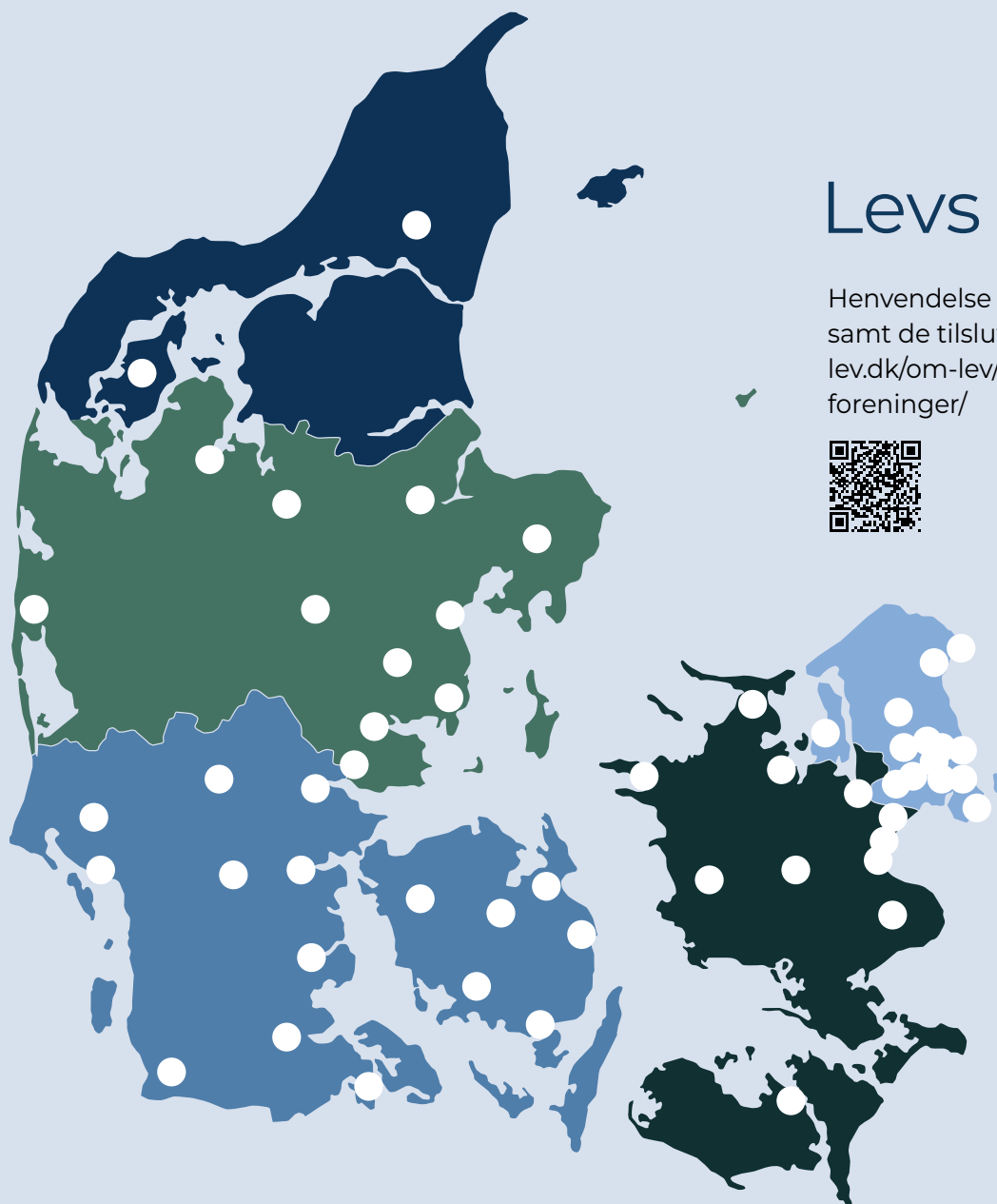
CODAN

Handi
forsikringsservice

Du kan læse om
Handi Forsikring på
www.handiforsikringsservice.dk

Levs kredse

Henvendelse til de lokale kredse
samt de tilsluttede foreninger:
lev.dk/om-lev/levs-kredse-og-foreninger/

Lev Magasinet
Nr. 4 · 2022
ISSN: 2794-2813
ISSN: 2794-2821 (online)

Udgiver

Lev
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Tlf. 3635 9696
Mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

Kontor og telefonid

Mandag til torsdag:
9.00-12.00
Fredag: Lukket

Landsformand

Anni Sørensen

Redaktion

Ansvarshavende:
Anni Sørensen
Redaktør:
Arne Ditlevsen
Henvendelser til
redaktionen:
redaktion@lev.dk

Næste nummer
udkommer: Ultimo
oktober 2022.

Forsidefoto

Simon Læssøe

Layout og tryk

Synergi Reklame-
bureau Webbureau

Oplag: 6450 stk.

Annoncesalg

Vendemus ApS
Kontakt mediekonsu-
lent Anette Ladefoged
på tlf. 9292 3281 eller
anette@vendemus.dk

Protector

Hendes Majestæt
Dronningen

**DANMARKS BEDSTE
SPECIALSKOLE**
HELHEDSTILBUD TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE

LIMFJORDSSKOLEN

**STU 24 timer i
døgnet**

Ungdomsliv - Fællesskab - Kommunikation -
Musik - Kunst - Friluftsliv

www.limfjordsskolen.dk

Feriecenter
Slettestrand

Feriecenter Slettestrand er blandt Danmarks
mest handicapvenlige feriesteder.

Hos os lægger vi vægt på en familær og tryk atmosfære.

- Handicapvenlige ferieboliger
- Restaurant med hjemmelavet mad
- Varmtandsbassinet med fuld tilgængelighed
- Handicapvenlig sti i Svinkløv plantage
- Tilgængelig strandsti helt ned til Vesterhavet

slettestrand.dk | mail@slettestrand.dk | +45 9821 7044

**Hou
Søsportcenter**

**Fuldt tilgængelige feriehus
i smukke omgivelser**

www.hou-seasport.com
+45 87 81 79 99

**GRENNESS
MINDE**

Grennessminde STU
- din vej til et liv med job,
trivsel og kolleger

På Grennessminde STU i Taastrup bliver du
en del af et levende arbejdsfællesskab i et af
vores værksteder. Vi arbejder med mad, brød,
planter, dyr, træ og metal.

Du vælger, hvor du vil gøre en forskel.

Kontakt os og hør hvordan vi kan
tilrettelægge et forløb til dig.

Gminde.dk | info@gminde.dk | 43 99 04 70

Omsorg, nærvær,
faglighed & tryghed

Rendbjerg Favn

Aflastning, hjem og STU

Tlf. 69 16 05 60 · mail: info@rendbjergfavn.dk

inge og sofie **marie**

BOFÆLLESSKABER I BEVÆGELSE

Ærtkildevej 10, 4100 Ringsted - Telefon 57670750
ingesofie@mariahjem.dk - mariehjem.dk/ingesofie

INDKALDELSE AF ANSØGNINGER TIL NANNY JACOBSENS FOND

Fondens formål er at yde støtte til psykisk udviklingshæmmede.

Støtte kan gives til såvel udviklingshæmmede enkeltpersoner, som til projekter, herunder flerårige projekter, hvis formål er at hjælpe grupper af psykisk udviklingshæmmede. Desuden kan fonden give støtte til uddannelse og videnskabelige projekter, herunder også flerårige projekter. Fonden yder støtte til personer og projekter, der ikke kan opnå offentlig støtte og prioriterer at støtte de psykisk udviklingshæmmede, der økonomisk er dårligst stillede.

Fonden uddeler støtte en gang om året og ansøgningsfristen for året 2022 er den 1. oktober 2022.

Ansøgningsblanketter for såvel enkeltpersoner som projekter, kan udskrives på:
www.ret-raad.dk/odense-nannyjacobsensfond.

Ansøgningsblanket kan ligeledes mod fremsendelse af frankeret svarkuvert og med angivelse af, om der søges til enkeltpersoner eller projekter, rekvireres hos

Advokat Jess Lykke Gregersen

Albanigade 30

5000 Odense C

Tlf. 70101199

E-mail: lvo@ret-raad.dk

MØD PER HOLM, 62 ÅR, HASLE/BORNHOLM, FAR TIL RASMUS PÅ 29 ÅR

Per Holm er gift med Mari-Ann og far til Philip på 37 og Rasmus på 29 år. Rasmus har ingen diagnose, men har udviklingshandicap og spastiske og autistiske træk. Per arbejder i Nordea som rådgiver.

Hvornår blev du medlem af Lev?

"Det blev jeg i 2005."

Hvorfor blev du medlem?

"Det var i den periode, hvor vi prøvede at få en diagnose på Rasmus. Der var en Downsforening og en spastikerforening, men vi passede ikke ind nogle af de steder. Og så fik jeg lidt kontakt til Lev. Akut stod de og manglede en kasserer, og så meldte jeg mig som det." Det er en post, Per Holm har haft lige siden.

Har du brugt nogle af Levs tilbud til medlemmerne?

"Ja, jeg har brugt Levs rådgivning meget i forhold til merudgifter og så videre. Aktuelt kører jeg en sag, for kommunen har pludselig taget nogle penge fra Rasmus. Jeg har kontakt til Sonja (fra Levs rådgivning, red.), og det er kompetent og hurtig behandling. Det er et fantastisk netværk at have.

Det prøver vi også at fortælle vores nye medlemmer. De tror bare, at sådan er verden, og alle de goder, Lev har kæmpet sig til, det er bare noget, man har. Det ved jeg jo godt, at det ikke er, det er noget,

der er kæmpet for i mange år. I de her tider, hvor kommuner skærer ned og skærer ned, da har man i Lev et fantastisk netværk, man kan bruge."

Hvordan har det for dig og din kone været at have et barn med udviklingshandicap?

"Folk, der ikke har oplevet at have et barn med handicap, ved med god grund ikke, hvilket arbejde og belastning det medfører i hverdagen. Skilsmisseprocenten er således markant højere i familier med børn med handicap. Ret tidligt i Rasmus' barndom var vi enige om, at når han blev 18 år og myndig, skulle han ud og have sit eget liv, både af hensyn til ham selv og af hensyn til os, så vi kunne få en mere 'almindelig' hverdag. Der gik dog et par år mere, så Rasmus var 20 år, da han flyttede hjemmefra.

Det med, at den unge skal flytte hjemmefra, er noget, jeg generelt anbefaler familier, som er i samme situation. Jeg synes, det er ærgerligt, at de unge bliver boende hjemme for lang tid. Det er absolut ikke i de unges interesse, selvom de har et handicap."

"I de her tider, hvor kommuner skærer ned og skærer ned, da har man i Lev et fantastisk netværk, man kan bruge."

HILS PÅ ET AF LEVS MEDLEMMER

I hvert Lev Magasin fortæller et af Levs medlemmer om, hvorfor de er medlem af foreningen. Kender du en, du kunne tænke dig blev portrætteret, så skriv til os på redaktion@lev.dk